

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 22 Eylül 2014
Sayı: 1561

22 Eylül 2014

Oktay EKŞİ
Milletvekili (İst. – CHP)
Dışişleri Komisyonu Üyesi

TBMM Başkanlığına,

“Yerel Kalkınmanın Doğrudan Demokrasiyle Gerçekleştirilmesine Dair Kanun Teklifi”
başlıklı önerimi Gerekçesiyle birlikte ilişikte sunuyorum. Gereğinin yapılmasına
emirlerini dilerim.

Saygılarımla.

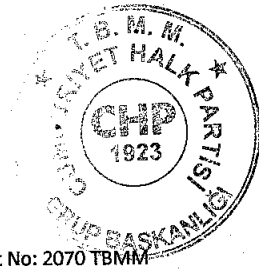
Oktay Ekşi

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Kışları			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:	01 Ekim 2014		E. No: 2/2387	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
TBMM BAŞKANI				

GSM: 0549 314 26 56
Tel.: 0 (312) 420 55 56-57
Faks: 0 (312) 420 20 88

e-posta: o.oktayeksi@gmail.com
web: www.oktayeksi.com.tr
Adres: Yeni Halkla İlişkiler Binası 2. Kat No: 2070 TBMM

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
24 Eylül 2014
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
24 Eylül 2014
No: 340103

**YEREL KALKINMANIN DOĞRUDAN DEMOKRASİYLE GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE
DAİR KANUN TEKLİFİ
GEREKÇESİ**

Yerel kalkınma bilindiği gibi, ülke kalkınmasının lokomotifidir. Nitekim bu amaçla 2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Yasasının 76'ncı maddesiyle de "KENT KONSEYLERİ" kurulmuş ve ardından da 2006 yılında "KALKINMA AJANSLARI KURULMASI" hakkında 5449 sayılı yasa yürürlüğe girmiştir.

Ancak her iki düzenlemenin de yerel kalkınmanın lokomotifi olamadığı, çünkü **BÜROKRASI GÜDÜMÜNDE KALKINMA** fikrini halkın benimsemediği, aradan geçen 8 yılın uygulamaları ve deneyimleriyle ortaya çıkmıştır.

Oysa Türkiye'de, 1991 yılından beri sadece "halkın gönüllü işbirliği" ile sürdürülen ve devletten bir kuruluşluk destek almadan, yılda dört defa düzenlenen toplantılarda yörenin sorunlarını tartışan, onlara çözüm arayan, bunun için sadece kendi aralarındaki dayanışma ve işbirliğinden yararlanan, üstelik ülkemizde **DOĞRUDAN DEMOKRASİNİN** hem birebir, hem de ilk ve tek örneği olan **MESUDİYE KURULTAYLARI** örneği vardır.

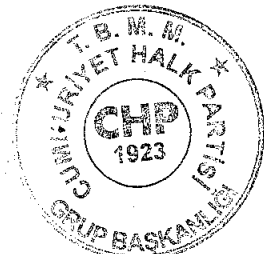
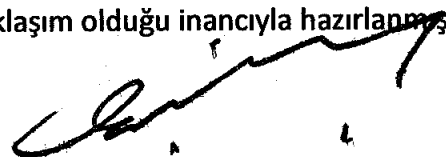
Bugüne kadar pek çok Bakanın, milletvekilinin, valinin, yabancı konuşun, bilim adamının katıldığı Mesudiye Kurultaylarının tek sahibi "yöre halkı"dır. Temel fikri, "her yıl Temmuz ayının ilk Cumartesi günü saat 10'da, İlçe Merkezindeki Yılmaz Korkmaz Kültür Merkezi salonunda **ÇAĞRISIZ** olarak toplanıp yöre sorunlarını görüşmek, bunlara Kurultayın verdiği karar doğrultusunda çözüm üretmek, böylece yörenin kalkınmasını demokratik anlayışla gerçekleştirmek"tir.

Kurultayda alınan kararlar her üç ayda bir aynen Kurultay gibi, kendisini "ilgili" hisseden herkesin katılabildiği **Değerlendirme Toplantılarında** irdelenmekte, gerekli yeni kararlar alınarak çaba sürdürülmektedir.

Bugüne kadar yapılan toplantı sayısı 80'i aşmış bulunmaktadır.

Bu yasa önerisinin hiçbir "zorlayıcı" hükmü yoktur. Çünkü bir yörede uygulanması için o yöre insanının kendi Belediyesi aracılığıyla İçişleri Bakanlığına başvurması gereklidir. Bu şekilde başlatılan **DOĞRUDAN DEMOKRASİ GİRİŞİMİ**'nin devlete maliyeti bir kereye mahsus olmak üzere, o yöre Belediyesine 15 bin TL. göndermekten ibarettir.

O nedenle öneri, **Mesudiye Kurultayları** olarak bilinen modelden esinlenerek ve tüm ülkede yerel kalkınmayı, doğrudan demokrasi ilkeleriyle ve doğrudan halkın iş birliği yoluyla sağlamanın daha gerçekçi bir yaklaşım olduğu inancıyla hazırlanmıştır.

YEREL KALKINMANIN, DOĞRUDAN DEMOKRASIYLA GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

Amaç ve Kapsam

Madde 1- (1) Bu kanun, kendi yöresinin doğrudan demokrasi yoluyla kalkınmasını sağlamak isteyen girişimcileri desteklemeyi amaçlamakta ve bu yolda oluşturulacak Yerel Demokrasi Girişiminin (YDG) organlarını, yönetimini, görevlerini ve çalışma usul ve ilkelerini düzenlemektedir.

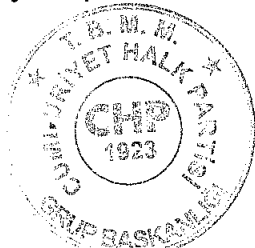
Temel ilkeler

Madde 2- (1) Bu kanun çerçevesinde Yerel Demokrasi Girişimince yürütülecek faaliyet ve işlemlerde aşağıdaki ilkeler esas alınır.

- a) Tüm faaliyet ve işlemlerde yörenin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesini sağlamak esastır.
- b) Tüm faaliyet ve işlemler, "gönüllülük" ve "saydamlık" ilkesine göre yürütülür.
- c) Tüm faaliyet ve işlemlerin arkasındaki temel dayanak noktası, yöre halkının, kendi sorunlarını çözme kararlılığıyla gerçekleştirdiği "işbirliği ve dayanışma" anlayışıdır.
- ç) Tüm faaliyet ve işlemlerde, parti siyaseti, etnisite ve din ya da cemaat içerikli konuşma ve etkinlik yapılamaz.
- d) Yürütülecek faaliyet ve işlemlerin zorunlu kıldığı masraflar dışında (genel sekreter hariç) kimseye ücret ödenemez, maddi çıkar sağlanamaz.
- e) Yürütülecek faaliyet ve işlemlerin gerektirdiği maddi kaynağın, yöre halkının "girişim" adına açılacak banka hesabına yapacağı küçük ve gönüllü bağışlarla sağlanması esastır.

Kuruluş

Madde 3- (1) Büyükşehir Belediyeleri hariç, her belediyenin kendi bölgesinde bir Yerel Demokrasi Girişimi" başlatılabilir. (2) Yere Demokrasi Girişimin başlatılması için, yöre belediyesinin mahalli mülki idare amirliğine yazılı başvuru yapması yeterlidir. (3) Mülki idare amirliğince başvuruya

ilişkin alındı belgesinin düzenlenmesiyle Yerel Demokrasi Girişimi hukuken kurulmuş olur. (3)
Bir belde de ancak bir Yerel Demokrasi Girişimi kurulabilir.

Organlar

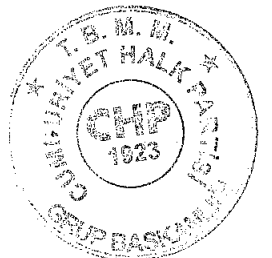
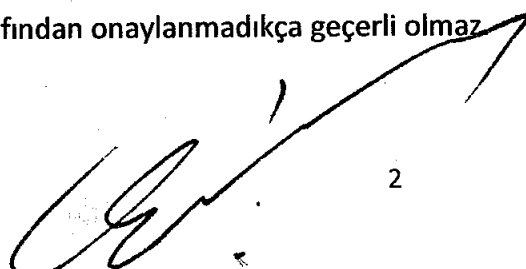
Madde 4- (1) Yerel Demokrasi Girişiminin organları aşağıda gösterilmiştir.

Genel Kurul:

- a) Her beldede, o yörenin sorunlarını demokratik bir ortamda görüşerek bunların çözüme kavuşturulması için gerekli kararları almak üzere ana karar organı niteliğinde YDG Genel Kurulu toplanır. Genel Kurul, "Kurultay" adıyla da anılabilir.
- b) Genel Kurul, o yörenin bireyi olduğunu düşünen ve kendi isteğiyle toplantıya katılan kişilerden oluşur ve her yıl belli bir tarihte "çağrısız" olarak toplanır.
- c) Genel Kurulun, her yıl hangi tarihte, nerede, saat kaçta toplanacağı ilk toplantıda kararlaştırılır ve bilindik araçlarla yöre halkına ilân edilir.
- ç) Genel Kurul toplantısında -protokole dâhil kişiler dışında- "kurumsal temsil" kabul edilmez. Herkes eşittir ve sadece kendisini temsil eder.
- d) Genel Kurul toplantısına katılan herkesin konuşma, öneride bulunma, oy verme, seçimle belirlenen göreve gelme hakkı vardır.
- e) Genel Kurul toplantılarında, kamu hizmetleriyle ilgili eleştiri ve önerilerin ifade edilmesi ve yetkili kamu görevlilerinden bilgi alınması sağlanır.
- f) Genel Kurulda alınan kararlar, görevlendirilenler için "talimat", diğer ilgililer için "tavsiye" niteliğindedir.
- g) Genel Kurulu kararlarının ne ölçüde uygulanabildiği veya neden uygulanamadığı, onu izleyen ilk toplantıda görüşülür.

Değerlendirme Kurulu:

- a) Genel Kurul toplantısını izleyen üç ayda bir, Genel Kurulda alınan kararların uygulamasını izlemek ve değerlendirmek üzere Değerlendirme Kurulu toplantıları yapılır.
- b) Değerlendirme Kurulu toplantılarında Genel Kurulda uygulanan usul kurallarına uyulur.
- c) Değerlendirme Kurulu toplantılarının yeri, tarihi ve saati, aynı kurulda belirlenir. Böyle bir belirleme yapılmadığı takdirde bu yetki, Yürütme Kuruluna aittir.
- ç) Değerlendirme Kurulunun aldığı kararlar (Genel Kurula özgü olanlar hariç), Genel Kurulda alınan kararların uygulama gücüne sahiptir. Ancak Genel Kurula niyabeten alınan kararlar, Genel Kurul tarafından onaylanmadıkça geçerli olmaz.

d) Değerlendirme Kurulu toplantılarında, Genel Kurul toplantılarına paralel olarak yörenin sorunları görüşülerek gerekli kararlar alınır.

Yürütme Kurulu:

a) Yürütme Kurulu, o yöreyle ilgili sivil toplum örgütlerinden Genel Kurulca uygun görülenlerin başkanlarıyla, yörenin belediye başkanından oluşur.

b) Yürütme Kurulunun üye sayısı, Genel Kurulun tercih etmesi koşuluyla 7, 9 veya 11 kişidir.

c) Yürütme Kurulu, ilk toplantısında kendi içinden bir başkan ve bir genel sekreter seçer.

d) Üyelerin görev süresi 3 yıldır. Her üyenin dâhil olduğu sivil toplum örgütü, görev süresi bitiminde aynı üyenin temsil yetkisini uzatabilir veya yerine yenisini belirleyebilir. Ancak yörenin belediye başkanı, görevde kaldığı sürece Yürütme Kurulunun üyesidir.

e) Yürütme Kurulu her ay en az bir kere toplanır ve Genel Kurul ile Değerlendirme Kurulu toplantılarında alınan kararların uygulanıp uygulanmadığını görüşür. Yapılması gerekenleri kararlaştırır ve uygular.

f) Yürütme Kurulu, Genel Kurul ve Değerlendirme Kurulunun aldığı kararların yaşama geçirilmesinden bu organlara karşı sorumludur.

Hesap Kurulu:

a) Hesap Kurulu, Genel Kurulu tarafından mümkünse hesap iş ve işlemlerinden anlayanlar arsından seçilen üç kişiden oluşur.

b) Hesap Kurulu, Yerel Demokrasi Girişimi hesabına yapılan bağışların kayıtlarını tutmak ve ödenmesi Yürütme Kurulu tarafından karara bağlanan harcamaları, yetkili üç üyeden en az ikisinin imzasını taşıyan yazılı talimatla karşılamak ve Genel Kurula, yıllık bütçe tahmin raporu sunmakla görevlidir.

c) Hesap Kurulu, tüm gelir ve giderleri kaynak ve sebepleriyle açıklayan yazılı raporla Genel Kurula bilgi verir.

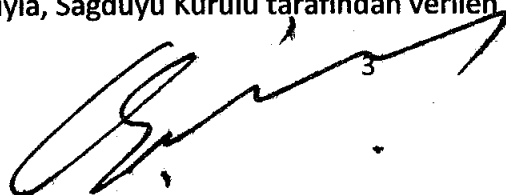
Sağduyu Kurulu:

a) Sağduyu Kurulu, Genel Kurul tarafından yaş, kültür ve deneyim özellikleri göz önünde tutularak seçilen 5 kişiden oluşur.

b) Sağduyu Kurulu üyeleri, kendi aralarından birini başkan seçer.

c) Sağduyu Kurulunu toplantıya çağırma yetkisi sadece başkana aittir. Kurul, üye sayısının en az yarısından bir fazlasının katılımıyla toplanır ve aynı nisapla karar alır. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu iki sayılır.

d) Yerel Demokrasi Girişimi sürecinde çıkan ihtilaflar, taraflardan birinin veya hepsinin başvurması koşuluyla, Sağduyu Kurulu tarafından verilen kararlarla çözülür.

e) Sağduyu Kurulu, taraflardan birinin getirdiği ihtilafı çözmek için, diğer görüşü ve gerekirse başkalarını dinlemek kaydıyla, "tavsiye" nitelikli karar alır. Alınan karar Kurul tarafından uygun görülürse açıklanır.

Genel Sekreter:

- a) Yerel Demokratik Girişimin sürdürülebilirliğinin sorumlusu Genel Sekreterdir.
- b) Genel Kurul ve Değerlendirme Kurulu toplantılarının hazırlık çalışmaları, organizasyonu, uygulanması ve alınan kararların izlenmesi Genel Sekreterin görevidir.
- c) Toplantılardaki görüşme tutanakları, kararlar, YDG belgeleri, yazışmalar, yazılı, görsel, işitsel arşiv belgeleri Genel Sekreter tarafından düzenlenir ve muhafaza edilir.

Genel Kurulun Görevleri

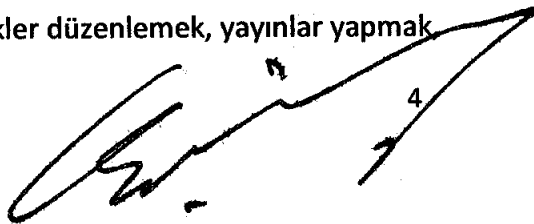
Madde 5- (1) Genel Kurul;

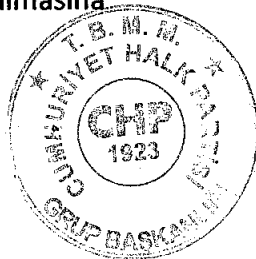
- a) Yöre sorunlarının ortaya çıkartılması ve bunlara çözüm bulunması için özgür bir tartışma ortamı oluşturmak,
- b) Yöre insanının, başta eğitim olmak üzere kültürel, çevresel, sosyal, ekonomik ve sağlığa ilişkin sorunları saptayıp YDG toplantılarına getirmesini teşvik etmek,
- c) Sorunlara demokratik usullerle çözüm üretmek,
- d) Yörenin kalkınması için kısa ve uzun vadeli hedefler koymak, projeler üretmek,
- e) Yetkililere tavsiye niteliğinde kararlar almakla, görevlidir.

Yürütme Kurulunun Görevleri

Madde 6- (1) Yürütme Kurulu;

- b) Genel Kurul ve Değerlendirme Kurulu toplantılarını organize etmek,
- b) Yerel Demokrasi Girişimine maddi kaynak sağlamak,
- c) Yörenin gelişmesi veya karşılaşılabileceği sorunların engellenmesi yönünden gerekli gördüğü konularla ilgili panel, sempozyum, konferans, çalıştay türü toplantılar ve sergiler düzenlemek,
- ç) Yerel Demokrasi Girişiminin gelişmesini, etkinleşmesini sağlayacak önlem ve kararları almak ve uygulamak,
- d) Yerel Demokrasi Girişiminin yöreye kültürel zenginlik kazandırmasını sağlayacak etkinlikler düzenlemek,
- e) Bölgenin tarihi, tabii, sosyal, kültürel, turistik, antropolojik özelliklerinin tanıtılmasına yönelik etkinlikler düzenlemek, yayınlar yapmak

- f) Yerel Demokrasi Girişiminin dönem faaliyetine ilişkin Yürütme Kurulu raporunu hazırlamak,
- g) Genel Kurul ve Değerlendirme Kurulu toplantılarında verilen "görevlendirme" kararlarının gereğince yerine getirilip getirilmediğini izlemek; raporları talep etmek; gelen raporları çoğaltıp ve ilk toplantıda dağıtmak,
- ğ) Yerel Demokrasi Girişiminin sekreteryaya işlerinin düzenli yürüyüp yürümediğini irdelemek, gelir-gider hesapları ve belgeleriyle karar, diğer belge, ses ve görüntü kayıtları gibi kurumsal bellek (hafıza) malzemelerini arşivlemek,
- ı) Genel Kurul ve Değerlendirme Kurulu toplantı tutanaklarını kitap halinde yayımlamakla, görevlidir.

Gündem

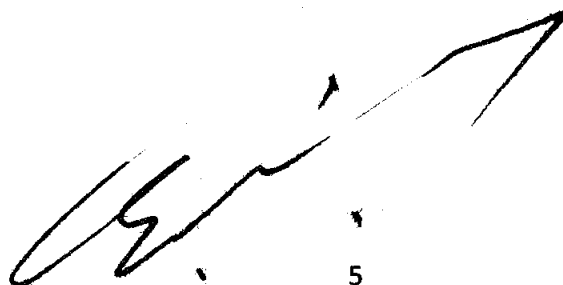
Madde 7- (1) Yerel Demokrasi Girişimi toplantılarında temel ilke, gündemin o gün toplantıya katılanların önerisiyle oluşturulmasıdır. (2) Genel Kurulun veya Değerlendirme Kurulu toplantısının gündeme alınmasını kararlaştırmış olduğu konularla, bir önceki toplantıda görüşülmüş olan konular gündeme dâhil sayılır.

Usul

Madde 8- (1) Her Genel Kurul ve Değerlendirme Kurulu toplantısında;

- a) 1 başkan, 1 başkan yardımcısı ve 2 kâtip üyeden oluşan Başkanlık Divanı seçilir.
- b) Ulu Önder Atatürk ve silah arkadaşlarıyla, insanlığa, Türk ulusuna, barışa ve o yöreye hizmet ederken hayatını kaybedenlerin manevi huzurunda bir dakikalık saygı duruşu yapılır. İstiklal Marşı okunur.
- c) Varsa "ödül" töreni yapılır.
- ç) Katılımcıların önerilerine dayalı toplantı gündemi belirlenir ve oylamayla kesinleştirilir.
- d) Gündemin yoğunluğu ve Genel Kurulun çalışma süresi ışığında, gerekli görülürse her ana başlık için görüşme süresi belirlenir.
- e) Yürütme Kurulunun Genel Kurula sunması zorunlu raporlar, en geç toplantı başında dağıtılmamışsa, okunur.
- f) Toplantıya katılan protokole dâhil konuklara –Başkanlık Divanı aksine karar almadıkça- 3'er dakika konuşma hakkına sahip oldukları bildirilir ve tercihlerine uygun şekilde konuşmaları sağlanır.

Öncelik

Madde 9- (1) Merkezi idarenin toplantıya katılan en üst düzey yöneticisiyle yöre valisinin, kaymakamın, yürütme kurulu başkanının ve yöre belediye başkanının, talep etmeleri halinde konuşma önceliği vardır. (2) Yerel konuşmacılara, kadınlara ve 30 yaş altındaki katılımcılara ve uzmanlığından o konuda yararlanılacak kişilere söz alma önceliği verilir.

Belediyelerin Yükümlülüğü

Madde 10- (1) Yerel Demokrasi Girişimi Genel Kurulunun yapılacağı yerde, ihtiyaca uygun kapasite ve donanımına sahip salonu bulunan belediye, Yürütme Kurulu tarafından en az bir ay önceden yazılı talepte bulunulması koşuluyla, bu salonu, yeterli hizmet personeli ve donanımıyla birlikte, karşılık beklemezsizin Yürütme Kurulu emrine tahsis eder. Yöre belediyesinin bu tür bir imkânı yoksa belediyenin talebi üzerine kamu kuruluşlarına ait uygun bir toplantı yeri bedelsiz olarak mahalli mülki idare amirliğince tahsis edilir.

Hesap Sorulabilirlik

Madde 11- (1) Yürütme Kurulu ile Hesap Kurulu, bir önceki Genel Kurul toplantısından itibaren yapılan işleri, yapılamayanları, hedefleri ve diğer hususları içeren raporunu yazılı olarak ilk YDG Genel Kuruluna sunar.

(2) Genel Kurulun veya Değerlendirme Kurulu toplantısının verdiği görevleri üstlenenler, yapılanları ve yapılamayanları, sebepleriyle birlikte açıklayan bir raporu, toplantıdan en geç bir hafta önce, yazılı olarak, Yürütme Kuruluna sunarlar.

(3) Raporlar ortalama katılımcı sayısı kadar çoğaltılarak toplantıya katılanlara dağıtılır. Raporlar –aksini gerektiren bir sebep yoksa- dağıtıldığı toplantıda tartışılır ve karara bağlanır.

Yaptırımlar

Madde 12- (1) Yürütme Kurulu Başkanlığına veya Genel Kurul Divan Başkanlığına verilen ve “Yürütme Kurulunun görevini kendisinden beklenen şekilde yapmadığını” ileri süren en az 25 imzalı önerenin ilk Genel Kurul toplantısında öncelikli gündem maddesi olarak görüşülmesi zorunludur.

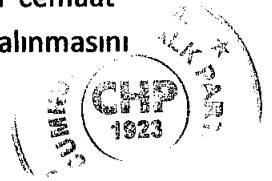
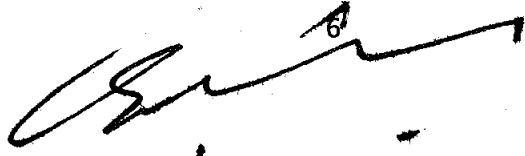
(2) Yapılan görüşme sonunda, en az 50 kişinin oylamaya katılması koşuluyla, Yürütme Kurulunun “görevini kendisinden beklenen şekilde yaptığına”, “uyarılmasına” veya “istifa etmiş” sayılmasına karar verilebilir.

(3) Yürütme Kurulunun istifa etmiş sayılmasına karar verilmesi halinde, aynı toplantıda Genel Kurul üyeleri arasında seçim yapılır. Yeni Yönetim Kurulu, yerine geldiği kurulun süresini tamamlar. Daha sonra kurumsal temsil esasına göre Yönetim Kurulu oluşturulur.

Madde 13- (1) Genel Kurul Başkanlık Divanına;

a) Yerel Demokrasi Girişimi gelirini zimmetine geçiren veya kabul edilemez şekilde harcayan,

b) Yerel Demokrasi Girişimi toplantılarında “parti siyaseti, etnisite ve din ya da cemaat” içerikli konuşma yasağına uymayan veya faaliyette bulunan kişiler hakkında karar alınmasını

isteyen önerge verildiği takdirde, bu kişiler öncelikle dinlenir ve gerekirse haklarında "kınama" kararı verilebilir.

c) Çağrıya rağmen gelmeyen yahut görüşlerini bildirmeyen ilgili hakkında başka bir koşul aranmaksızın, en az 50 kişinin katıldığı oylamayla karar verilebilir.

Mali Konular

Madde 14- (1) Yerel Demokratik Kuruluş için başvuru yapan belediyeye 3 ay içinde İçişleri Bakanlığı bütçesinden bir defaya mahsus olmak üzere 15 bin TL ödenek gönderilir. Bu amaçla İçişleri Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur. (2) Gönderilen ödenek sadece ilk YDG Genel Kurul toplantısının yapılması amacıyla ve belediye başkanlığının sorumluluğunda kullanılır. (3) Gönderilen ödeneğin amacı doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığı İçişleri Bakanlığı denetim elemanlarınca denetlenir.

Madde 15- (1) Yerel Demokrasi Girişimi adına Yürütme Kurulunca bir banka hesabı açılır. Bütün ödemeler bankaya yazılacak talimat yazılarıyla yapılır. Ayrıca, yapılacak bütün harcamaların fatura ya da fatura yerine geçen belgelerle yapılması, tahsilatların da tahsilat makbuzu düzenlenmesi suretiyle yapılması esastır.

Yürürlük

Madde 16- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

